red in some of the test pits and trenches. A layer of black peaty soil, which contained rotten wood but no finds, was recorded under that. This is a horizon from a former bog. Fragments of early 20th-century stone paving were discovered in test pits in the S part of the plot near T. Kosciuškos St. A layer of dense rubble dating to the period prior to 1655 (the war with Moscow) was also recorded.

Rytis Jonaitis, Irma Kaplūnaitė

Tyrinėjimai Malūnų g. 4, 6, 6A

2008 m. spalio – 2009 m. sausio mėnesiais buvo pratęsti archeologiniai tyrinėjimai Vilniaus senamiestyje (A1610K1), sklypuose Malūnų g. 4, 6 ir 6A (apie ankstesnius tyrinėjimus žr. *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 246–249). Darbai buvo susiję su esamų ir buvusių pastatų pritaikymu butams bei požeminės automobilių stovėjimo aikštelės įrengimu. Iš viso pagal projektą buvo numatyta ištirti 590 m² plotą. Tačiau dėl prasidėjusios krizės statybų darbai buvo sustabdyti ir iki 2009 m. sausio vidurio ištirtas tik 200 m² plotas. Kada bus ištirti likę 390 m², neaišku. Tyrinėjimų metu patogumo dėlei sklypai buvo suskirstyti plotais (1 pav.).

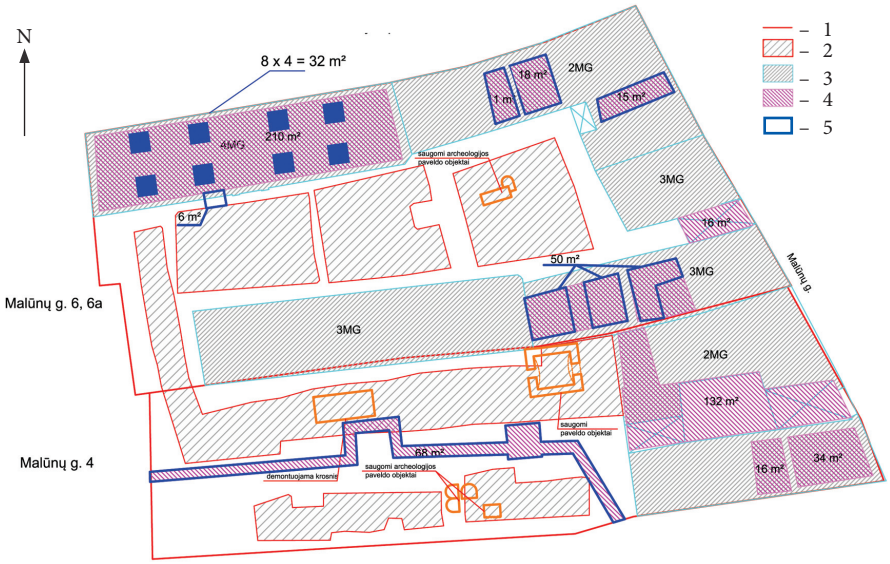
Pirmuoju etapu buvo vykdomi žvalgomieji tyrinėjimai plote 1 – pastato viduje, būsimų kolonų vietose. Jų metu ištirti 8 šurfai (2x2 m² dydžio, bendro 32 m² ploto). Prieš pradedant tyrinėjimus, pastato viduje buvo nukastas iki 1 m storio statybinių šiukšlių sluoksnis. Šiame horizonte 60–70 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atidengtos mūrinės konstrukcijos ir akmenų grindinių fragmentai. Mūrai ir grindiniai priklausė anksčiau čia stovėjusiems pastatams ir datuojami XIX a. Nuardžius konstrukcijas, tyrinėjimai toliau vyko būsimų kolonų vietose. Šurfuose fiksuotas iki 1,7 m storio kultūrinis sluoksnis, preliminariai datuojamas XVI–XX a.

Kitu etapu tyrinėjimai vykdyti prie ploto 1 P pamato. Čia ištirtas 6 m² dydžio plotas. Apie 1,8 m gylyje nuo žemės paviršiaus aptikti mūrinio statinio fragmentai. Virš jų fiksuoti supiltiniai tamsiai pilkos žemės su griuvenomis horizontai. Kaip parodė mūro architektūrinė analizė, tai galėjo būti ūkinis pastatas (pirtis?). Statinys priskirtinas klasicizmo stiliui ir datuotinas XVIII–XIX a. sandūra.

Tyrinėjimai pratęsti sklypo R dalyje. Čia ištirti plotai 2 ir 3 (11 ir 18 m² ploto). Šiuose plotuose (patalpose) fiksuotas iki 2 m storio kultūrinis sluoksnis, preliminariai datuojamas XVII–XX a. Plote 2 aptiktos XVII a. keramikos degimo krosnies liekanos. Jos aplinkoje rasta nemažai brokuotos keramikos fragmentų.

Plotas 4 (15 m²) kastas esamos tarpuvartės vietoje. Čia fiksuotas iki 2,6 m storio kultūrinio sluoksnio horizontas, preliminariai datuojamas XVI a. pabaiga – XX a. Taip pat šiame plote aptikti 2 grindinių horizontai, preliminariai datuojami XIX ir XVII a. Apatinį kultūrinio sluoksnio horizontą (maksimalus storis – 20 cm) sudarė juoda žemė su pavieniais buitinės keramikos fragmentais.

Kitu etapu archeologiniai tyrinėjimai vykdyti sklypo centrinėje dalyje. Čia ištirti 3 plotai A, B ir C (bendro 50 m² ploto). Fiksuotas iki 3 m storio kultūrinis sluoksnis, preliminariai datuojamas XVI a. pabaiga – XX a. Visuose plotuose viršutiniame horizonte fiksuotas supiltinis tamsiai pilkos žemės sluoksnis. Giliau, apie 40 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atidengti mūrinio pastato arkiniai ir juostiniai pamatai. Pirminė mūro architektūrinė analizė parodė, kad aptikti fragmentai yra

1 pav. Sklypuose Malūnų g. 4, 6 ir 6A tyrinėtų vietų planas: 1 – sklypų ribos; 2 – 2004 m. tirti plotai; 3 – sklypų užstatymas; 4 – planuojami tyrimų plotai Malūnų g. 4, 6, 6A, 5 – 2008–2009 m. ištirti plotai. O. Valionienės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the sites excavated on the plots at Malūnų St. 4, 6, and 6A: 1 – plot boundaries; 2 – areas investigated in 2004; 3 – plot structures; 4 – planned investigation areas at Malūnų St. 4, 6 and 6A, 5 – areas investigated 2008–2009.

klasicizmo stiliaus, datuotini XVIII a. Aplink pamatus fiksuotas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su griuvenomis ir XVIII a. buitinės ir statybinės keramikos radiniais. Šioje dalyje tyrinėjimai nebaigti. Įžemis fiksuotas tik fragmentiškai.

Toliau tyrinėjimai vykdyti šiluminės trasos vietoje (ištirtas 68 m^2 plotas). Po trasa fiksuoti tik suardyti kultūrinio sluoksnio horizontai su paskirais buitinės keramikos fragmentais, datuojamais XVI–XX a. Sklypo PV dalyje trasos vietoje aptiktas grindinio su lataku fragmentas. Jo dydis – 4x4,7 m. Prie grindinio P ir V kraštinių aptikti 7–11 cm skersmens mediniai rąstai. Veikiausiai jie priklausė statinio pirmajam vainikui. Šis statinys (2 pav.) galėjo būti laikina pašiūrė, vienalaikė krosnių statybos laikotarpiui – XVI–XVII a.

Vykdant archeologinius tyrinėjimus, paraleliai buvo atkastos 2004 m. tyrinėjimų metu aptiktos 2 krosnys, iš kurių viena taip ir liko užkonservuota, o kita buvo išardyta (D. Strazdo tyrinėjimai).

Tyrinėjimai objekte nebaigti. Ištyrus likusį 390 m^2 plotą, kultūrinis sluoksnis šiuose sklypuose bus visiškai ištirtas.

The excavations at Malūnų St. 4, 6, and 6A

During October 2008 – January 2009 the excavation of the plots at Malūnų St. 4, 6, and 6A continued (Fig. 1). The work was connected with adapting the existing and former buildings to residential flats and constructing an underground car park. After 200 m^2 was

2 pav. Laikino statinio akmenų grindys. Vaizdas iš P pusės. R. Jonaičio nuotr.

Fig. 2. Stone paving from a temporary structure. View from the S.

excavated, the work was suspended indefinitely due to the economic crisis. During the excavation a cultural layer of up to 3 m and preliminarily dated to the late 16th–20th centuries was recorded. Various household and structural ceramic fragments, metal, glass, and bone artefacts, coins, and animal bones were discovered as were fragments of 16th–20th-century buildings (Fig. 2). Two stoves discovered during the 2004 excavations were unearthed.

Arvydas Malonaitis

Žvalgomieji tyrinėjimai Aušros Vartų g. 19

2008 m. vykdyti Vilniaus senamiesčio (A1610K1), Aušros Vartų g. 19 žemės judinimo darbų archeologiniai žvalgymai, o kartu ir žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Iš viso ištirtas 10,5 m² plotas. Archeologinio pobūdžio darbai buvo susiję su numatytais pastato R sienos pamatų hidroizoliacijos darbais, kurie vėliau nebuvo vykdomi. Vietoje to buvo imtasi įrengti laiptus iš gatvės į rūsį, kur kažkada įėjimas jau buvo. Taigi žemės kasimo darbai buvo vykdomi, bet planuotų mastų nepasiekė.

Tranšėjos plote nuardžius šaligatvio ir gatvės grindinį bei nuėmus viršutinį drenažinį sluoksnį, atidengtas permaišytas smėlio sluoksnis, kai kur – su smulkaus žvyro priemaišomis. Be jokių intarpų jis tęsėsi greičiausiai dar giliau ir plačiau, nei apėmė tranšėjos plotas. Jokių archeologinių radinių ar kitokių objektų jame nerasta.

Pastato R pamato išorinės pusės viršutinėje dalyje ir aplink įėjimo į rūsį nišą atidengti įvairialaikių rekonstrukcijų pėdsakai. Tai liudija XX a. pabaigos plytos, betoninės plytelės, armatūra, o taip pat – 2,7 m ilgio, apie 20 cm pločio ir 1 cm storio metalinis lakštas, turėjęs sutvirtinti viršutinę pamato dalį. Dėl šių pertvarkymų įėjimo į rūsį nišos aukštis buvo sumažėjęs iki 1,6 m. Į dešinę nuo įėjimo į rūsį nišos, 60–80 cm gylyje nuo šaligatvio viršaus atidengtas senųjų pamatų fragmentas su įmūrytais stambiais (50x70, 60x80, 50x70, 30x40 cm dydžio) lauko akmenimis. Į išorę akmenys išsikiša iki 30 cm. Tarpuose tarp jų ir po jais išliko senojo pamato dalis, sumūryta iš 30x7,8, 30x9, 30x8,4, 14x8,3 cm dydžio plytų. Atrodo, kad vienodos jų dėjimo tvarkos nesilaikyta. Kairėje įėjimo į rūsį nišos pusėje pamatą rekonstrukcijos palietė mažiau. Čia taip pat atidengti stambūs (70x65, 50x60, 30x35 cm dydžio) akmenys. Pačiame pamato P pakraštyje vieno nedidelio akmens viršūnė netgi išsikiša virš šaligatvio grindinio. Šioje pamato dalyje taip pat atidengta senojo pamato dalis, sumūryta iš analogiško dydžio plytų.